

Til lovforslag nr. L 112. Betænkning afgivet af erhvervsudvalget den 24. marts 1983

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til industriministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Et af udvalget stillet spørgsmål og industriministerens besvarelse heraf er optrykt som bilag til betænkningen.

Udvalget har desuden modtaget skriftlige henvendelser fra Forbrugerrådet og Industrirådet.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse* med det af industriministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men kan dog tiltræde det af industriministeren stillede ændringsforslag.

Mindretallet ønsker i øvrigt at udtale følgende:

Mindretallet mener ikke, at der er behov for at lempe monopollovgivningen. Tværtimod er der brug for at stramme lovgivningen op, sådan som det er foreslået af socialistisk folkeparti i beslutningsforslag nr. B 64 – forslag til folketingsbeslutning om ændring af monopollovgivningen (se Folketingstidende 1982–83, forhandlingerne sp. 5525 og tillæg A sp. 3001).

Udvalgsarbejdet har oven i købet vist, at industriministeren har haft vanskeligt ved at

argumentere for nødvendigheden af lovændringen sammenholdt med den praksis, som monopolrådet anvender på forsknings- og udviklingsintensive områder.

Ved at lave en lovgivning som den foreslåede vil man derfor åbne op for en glidning over til en situation, hvor man vedrørende en lang række produkter kommer i den situation, at forbrugerne gennem køb af et produkt betaler omkostninger for et andet, som vedkommende ikke ønsker at købe.

I argumentationen for lovforslaget benyttes medicinalbranchen som eksempel. Netop for denne branche har monopolankenævnet truffet en afgørelse, der giver meget vide rammer for fordeling af omkostninger efter skøn og erfaringsmæssigt fastlagte kriterier, og som giver betydelig frihed til fordeling af forskningsudgifter ved fastlæggelse af eksportpriser.

Gennemførelsen af denne lovgivning vil straks give en række andre brancher mulighed for at fravige de almindelige bestemmelser i monopollovgivningen i et omfang, som vi ikke har overblik over.

Mindretallet er enig med Forbrugerrådet i, at der med det foreliggende lovforslag er en risiko for, at det alene vil medføre prisstigninger over for forbrugerne, uden at der samtidig er sikkerhed for, at lovforslagets intentioner om at stimulere til forskning og udvikling opfyldes.

Bet. o. lovf. vedr. monopoler og konkurrencebegrænsninger

Ændringsforslag

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.«

Til § 2

Bemærkninger

Af industriministeren, tiltrådt af udvalget:

Paragraffen affattes således:

Ændringsforslaget er en følge af, at lovforslaget ikke kan forventes færdigbehandlet inden den 1. april 1983.

»§ 2

Collet (KF) Henning Andersen (KF) Bo Kristensen (KF) Lennart Larson (V)

Svend Heiselberg (V) Askjær Jørgensen (FP) fmd. Barsøe-Carnfeldt (UP)

Hahn (CD) nfmd. Svend Andersen (S) Birte Weiss (S) Erling Jensen (S)

Kelm-Hansen (S) Tove Lindbo Larsen (S) Lissa Mathiasen (S) Janne Normann (RV)

Gade (SF) Rahbæk-Møller (SF)

Partierne VS og KrF havde ikke medlemmer i udvalget.

Et af udvalget stillet spørgsmål og industriministerens besvarelse heraf

Spørgsmål:

Ministeren har i flere besvarelser omtalt den frihed, der er dags dato ifølge den nu-gældende lovgivning til at fordele forsknings- og udviklingsomkostninger såvel på vareområdet, som over tid, og har i den forbindelse anført, at der ved lovforslagets gennemførelse vil kunne foretages et videregående skøn ved fordeling af disse omkostninger.

Udvalget ønsker en nærmere præcisering af de forskelle, der efter ministerens vurdering vil være mellem den nuværende administration af reglerne om friheden til at fordele de nævnte omkostninger og den administration heraf, ministeren forventer vil følge af lovforslagets gennemførelse.

Svar:

Ved udformningen af dette lovforslag som på en række andre områder inden for monopolloven er det ikke fundet hensigtsmæssigt mere præcist at fastlægge, hvorledes bestemmelserne skal administreres. Dette må bero på monopoltilsynets bedømmelse i det enkelte tilfælde.

Specielt bemærkes, at det her drejer sig om en kompliceret problemstilling og yderligere en problemstilling, som antagelig fremtidig vil kunne gøre sig gældende i forøget grad og på andre områder end nu.

I den af monopoltilsynets direktorat i 1978 udarbejdede rapport om lægemiddelbranchens struktur, konkurrence og priser er der peget på en række forhold, som det for medicinalbranchen vil være vanskeligt at tilgode uden en ændret lovgivning. Der peges således bl.a. på, at »det af generelle industripolitiske og beskæftigelsesmæssige grunde kan være et mål at bevare eller udbygge en dansk lægemiddelindustri, der kan fremstille importsubstituerende produkter og produkter til eksport. En omsætningsnedgang som følge af lavere priser vil kunne hæmme udbygningen af en eksportorienteret lægemiddelindu-

stri. Et særligt forhold i denne forbindelse er, at de lægemiddelpriser, der kan opnås på visse udenlandske markeder, ikke er uafhængige af de priser, der gælder i Danmark. Lavere priser på hjemmemarkedet kan således få direkte virkning på eksportindtægterne. Mulighederne for fortsat produktudvikling og fortsat investering kan også herigennem svækkes.«

Det er min forventning, at de nævnte hensyn bedre vil kunne tilgodeses ved den foreslåede ændring af monopolloven såvel inden for medicinalindustrien som på andre forsknings- og udviklingsintensive produktionsområder.

Det er også i lægemiddelrapporten anført, at man kunne overveje at begrænse priskontrollen til kun at omfatte produkter, der allerede har indbragt betydelige beløb til dækning af virksomhedernes forskningsudgifter, men således at forskningsudgifter ved vurdering af priserne rimelighed indregnes efter mere summariske retningslinjer. Som også anført i rapporten vil en priskontrol opbygget efter disse retningslinjer begrænse antallet af produkter, der omfattes af priskontrollen, hvilket i forbindelse med et enklere grundlag for bedømmelse af priserne vil indebære en betydelig administrativ lettelse. Uanset de vanskeligheder, der kan være forbundet hermed, finder jeg det rimeligt, at administrationen om muligt tilrettelægges efter sådanne principper.

Fordelingen af forskningsudgifter mellem eksporten og det indenlandske salg kan rejse særlige problemer. Jeg finder imidlertid, at der bør overlades en virksomhed af den i § 11, stk. 2, nævnte art en betydelig frihed ved prisfastsættelsen, når det drejer sig om produkter, der kan repræsentere betydelige eksportindtægter for virksomheden, og hvor der foreligger risiko for, at et prisindgreb på virksomhedens hjemmemarked vil kunne få afsmittende virkning på prisfastsættelsen på betydningsfulde eksportmarkeder.